

af krigsfanger og beskyttelse af civile personer i krigstid) og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det fremgår således f.eks. af artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at ingen må underkastes tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Danmark ratificerede Torturkonventionen i 1987. I modsætning til f.eks. FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der alene indeholder en pligt for staterne til at sikre, at ingen udsættes for tortur, indeholder Torturkonventionen en egentlig pligt til at kriminalisere tortur. Efter Torturkonventionens artikel 4, stk. 1, er enhver deltagende stat således forpligtet til at sikre, at enhver torturhandling er strafbar i overensstemmelse med straffelovgivningen. Tilsvarende gælder for forsøg på at udøve tortur og handlinger, som udgør meddelagtighed eller deltagelse i tortur. Efter konventionens artikel 4, stk. 2, skal enhver deltagende stat gøre disse handlinger strafbare med en passende straf under hensyn til deres alvorlige natur.

Torturkonventionen indeholder i artikel 1, stk. 1, følgende definition af tortur:

»I denne konvention betyder udtrykket 'tortur' enhver handling, ved hvilken stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller mental, bevidst påføres en person med det formål at fremskaffe oplysninger eller en tilståelse fra denne eller en tredjemand, at straffe ham for en handling, som han selv eller en tredjemand har begået eller mistænkes for at have begået, eller at skræmme eller lægge tvang på ham eller en tredjemand, eller af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling, når en sådan smerte eller lidelse påføres af eller på opfordring af en offentlig ansat eller af en anden person, der virker i embeds medfør, eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse. Smerte eller lidelse, der alene er en naturlig eller tilfældig følge eller del af lovlige sanktioner, er ikke omfattet.«

Som det fremgår, er der efter Torturkonventionen fire betingelser, der skal være opfyldt, for at der foreligger tortur:

- 1) Der skal være tale om påførelse af stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse.
- 2) Påførelsen af stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse skal være bevidst.
- 3) Handlingen skal have et af visse bestemte formål.
- 4) Handlingen skal være begået af eller på opfordring af en offentlig ansat eller en anden person, der virker i embeds medfør, eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse.

Ved lov nr. 342 af 16. maj 2001 om Den Internationale Straffedomstol blev Statutten for den Internationale Straffedomstol gennemført i dansk ret. Statutten angiver, hvilke forbrudelser der er undergivet denne domstols jurisdiktion (kompetence), og det drejer sig bl.a. om forbrudelser mod menneskeheden (artikel 7) og krigsforbrudelser (artikel 8).

Statutens artikel 7 indeholder en torturdefinition, hvorefter der ved tortur forstås »forsætlig påførelse af stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller psykisk, på en person i anklagedes varetægt eller under anklagedes kontrol. Tortur omfatter dog ikke smerte eller lidelse, der alene stammer fra, er forbundet med eller følger af lovlige sanktioner« (artikel 7, stk. 2, litra e). Artikel 7 angår forbrudelser mod menneskeheden og er dermed begrænset til handlinger, der begås »som led i et omfattende eller systematisk angreb mod civilbefolkningen og med viden om angrebet«.

Artikel 8 om krigsforbrudelser nævner også »tortur«, men indeholder ikke en nærmere definition heraf. Efter artikel 8, stk. 2, forstås ved krigsforbrudelser bl.a. grove overtrædelser af Genève-konventionerne fra 1949, herunder »tortur eller umenneskelig behandling« (stk. 2, litra a, nr. ii). Endvidere omfatter krigsforbrudelser efter artikel 8, stk. 2, litra a, nr. i, i tilfælde af ikke-internationale væbnede konflikter alvorlige overtrædelser af den fælles artikel 3 i de fire Genève-konventioner, herunder bl.a. »lemlæstelse, grusom behandling og tortur« af personer, der ikke deltager aktivt i fjendtlighederne, herunder personer, der er gjort ukampdygtige på grund af sygdom, sår mv.

Som det fremgår, er de nævnte torturdefinitioner ikke sammenfaldende. Torturkonventionen indeholder f.eks. ikke de begrænsninger til forbrudelser mod menneskeheden og krigsforbrudelser (herunder overtrædelser af Genève-konventionerne), som fremgår af artikel 7 og 8 i Statutten for Den Internationale Straffedomstol. Omvendt er bestemmelserne i statutten i modsætning til Torturkonventionen ikke begrænset til handlinger begået af offentligt ansatte mv. Efter definitionen af tortur i Torturkonventionen skal handlingen have et af visse nærmere angivne formål for at kunne anses som tortur. Dette er ikke en betingelse efter statutens artikel 7 om forbrudelser mod menneskeheden, mens artikel 8 om krigsforbrudelser ifølge en vejledende udtalelse fra forsamlingen af deltagende stater i Statutten for Den Internationale Straffedomstol skal forstås således, at handlingen skal have et bestemt formål svarende til dem, som er angivet i Torturkonventionens torturdefinition.

2.1.2. Forud for, at Danmark i 1987 tiltrådte Torturkonventionen, blev det vurderet, om dansk lovgivning